JETIR.ORG ISSN: 2349-5162 | ESTD Year : 2014 | Monthly Issue
JOURNAL OF EMERGING TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE RESEARCH (JETIR)
An International Scholarly Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಕಬ್ಬಾಳು ಐತಿಹಾಸಿಕತೆ

ಡಾ. ಸುರೇಶ ಕೆ.ಸಿ
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಕಾಲೇಜು
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೧೦

ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗಾಥೇಕರಾಜ ಎಂಬ ಪಾಳೇಗಾರ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಎಂದು ಮೈಸೂರು ಗೆಜೆಟಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ. "ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ೧೦೬೯ ಮೀ ಎತ್ತರವಿರುವ ಶಂಖಾಕೃತಿಯಂದ ಕೂಡಿದ ಗಿರಿದುರ್ಗ. ದುರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಶಿಥಿಲವಾದ ಕೋಟೆಯಿದೆ. ಈ ದುರ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯ. ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಅತಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಕೊರೆದು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹತ್ತಲು ತುಂಬ ಕಷ್ಟ. ಈ ಕೋಟೆಯು ಶತ್ರುಗಳ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಕಡಿದಾದ ಮತ್ತು ಕಿರು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇರುವುದರಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ದುರ್ಭೇಧ್ಯವಾದ ಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಆಗದವರನ್ನು, ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಈ ದುರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದುದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ" (ಪುಟ-೧೮೨ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ. ಸುರೇಶ ಕೆ.ಸಿ ಕ.ವಿ.ವಿ. ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಗ್ರಂಥ) ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮನ ಗುಡಿಯ ಹತ್ತಿರದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಜಂತರ ಕುಲದ ಕಬ್ಬಹಾಳು ಸೋಮೇಗೌಡನ ಮಗ ಶೌರಣ್ಣನೂ ಸಾದನೆಂಬುವನೂ ಹನಿಯೂರ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಶೌರಣ್ಣನೂ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದನೆಂದಿದೆ. ಈ ಶಾಸನವು ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸನಾದ ಮುಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ (೧೨೯೨-೧೩೪೩) ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಶಾಸನವಾದ್ದರಿಂದ ಕಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮವು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗ್ರಾಮವೆಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂಬುದು ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಾಮವು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಮನೆತನದವರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಹಿಂದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದು

ಕಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮವು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜರ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕಂಡ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಾಳುವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಗಳಾದ ಸಾತನೂರು, ಹೊಸಳ್ಳಿ, ಸೂರನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹೊಯ್ಸಳರ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಇವನ ಮಗ ೩ನೇ ನರಸಿಂಹ. ಮುಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾಹಿತಿಯು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾತನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೂಮಿದಾನ ನೀಡಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಒಂದು ಶಾಸನವೂ(ನಂ ೪೮/ಕ್ರಿ ಶ ೧೨೫೦) ಸಾತನೂರು ಹೋಬಳಿ ಕಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮದ ಕೋಟೀಶ್ವರ ದೇವಲಯಕ್ಕೆ ಭೂಮಿದಾನ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವೂ (ನಂ ೬೭/ ಕ್ರಿ ಶ ೧೨೫೦) ತಮಿಳು ಶಾಸನಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವು ಬಹುಶಃ ಹೊಯ್ಸಳ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೨೩೫-೧೨೫೩)ಸೇರಿದ್ದುದ್ದಾಗಿದೆ. ಸಾತನೂರು ಹೋಬಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೀರಗಲ್ಲು (ನಂ ೭೧/ ಕ್ರಿ ಶ ೧೨೫೯) ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಮಗ ೩ನೆಯ ನರಸಿಂಹನ ಕಾಲಕೇ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ. (೧೨೫೩-೧೨೯೨) (ಪುಟ-೩೦ ಕನಕಪುರ ಎಂಬ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆ – ಡಾ. ಟಿ.ವಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ – ೨೦೦೭) ರಾಜಕೀಯ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಕಬ್ಬಾಳು ಹೊಯ್ಸಳರ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಲ್ಪಟ್ಟಿತು. "ಕಬ್ಬಾಳು ಗ್ರಾಮದ ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮನ ಗುಡಿಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಂಚಾಳರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಶಾಸನ ದೊರೆತಿದೆ (ನಂ ೬೫/ ಕ್ರಿ ಶ ೧೪೨೦) ಇದು ವಿಜಯನಗರದ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯ ಮಹಾರಾಜನ (ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನೆಂದು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ) ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ (೧೪೨೪-೧೪೪೬) ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಭಂಡಾರದ ಅಡ್ಡುಕದ ಸಮಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ; ನಖರಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳು, ಮಲೆಪಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ವಾಜರುಗಳು ವಿತ್ತಿರಾಯಾಚಾರ್ಯ ಕೆಳಲೆಯ ನಾಡಿಗೆ ಮುಖ್ಯನಾದ ಚೆನ್ನಾಚಾರ್ಯನ ಮಗ ಮಳೂರ ದಿವೋಜ, ವಿರುಪೋಜ, ಬಲ್ಲೋಜ, ಕೂಟಲೂರ ಮಾಯೋಜ, ನಿಟ್ಟೂರ ಬೊಮ್ಮೋಜ-ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ನಗರ್ತರೂ ಪಾಂಚಾಳರೂ ಪೆರುಗಾಳ ಮಲ್ಲೋಜ ಬೈರೋಜ ಎಂಬುವರಿಗೆ ಕಬಹಾಳು ಸ್ಥಳ ಹಿರಿಯೂರು ಇಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಶಾಸನ ಹಾಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇತರರ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತ ಒಂದು ಸಂತತಿ ಕರಕುಶಲಿಗಳು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತವಾದ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ

ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮನನ್ನು 'ಕಾಳಿಕಾದೇವಿ' ಎಂದಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ." (ಪು ೮೩ ಅದೇ) ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮನ ದೇವಾಲಯವು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.(ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ)

ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಂತರಾದ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಾಳು ಕರಿನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ದೇವರಾಜನ 'ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ', 'ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ' ಸಿ.ಹಯವದನ ರಾಯರ 'ಮೈಸೂರು ಚರಿತ್ರೆ' ಹಾಗೂ 'ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್ಕ್ಸ್‌ನ' ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಕರಿನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ವಿವಿಧ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರಸರಾದ ೧ನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ (೧೭೧೪-೧೭೩೨) ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಂಕನಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರಾಜು ಅರಸು ಅವರ ಪುತ್ರನನ್ನು ದತ್ತುಪುತ್ರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವನೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ(೧೭೩೨-೧೭೩೪) ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ದೇವರಾಜಯ್ಯ, ಇವರ ತಮ್ಮ ಕಲಚೂರಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ದಳವಾಯಿತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ದೊರೆಯು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ತನಗೆ ಆಪ್ತರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡ ದಳವಾಯಿಗಳು ಪಿತೂರಿನಿಂದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಮದ್ದಗಿರಿಯ ಮಲ್ಲರಾಜಯ್ಯನ ಹತ್ತಿರ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಲಾಂ ಹೈದರ್ ಎಂಬ ಜಮಾದಾರನನ್ನು ಲಂಚಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಕಡೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪದಚ್ಯುತಗೊಂಡ ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನು ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿಸಿ, ನಾಗೋಜಿರಾಯನೆಂಬ ಜಮಾದಾರರನ್ನು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ದೊರೆಯ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ದೊರೆ ಮತ್ತು ನಂಜರಾಜಯ್ಯನ ನಡುವೆ ಸಂಧಾನ ವಿಫಲಗೊಂಡಾಗ ಒತ್ತಾಗಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೊರೆಯ ರಾಜಲಾಂಛನ, ಪಟ್ಟದಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜನ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು; ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದನು. ರಾಜ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರನ ದಳವಾಯಿ ದೇವಯ್ಯ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ವೀರಶೆಟ್ಟಿ, ಪ್ರಧಾನ ಗೋಪಿನಾಥಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ರಾಜನ ಆಪ್ತರಾಗಿದ್ದ ಏಳು ಜನರನ್ನು ಸಹ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ದೇವರಾಜಯ್ಯನು ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದನು. ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರು ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಅಹಿತಕರ ವಾತಾವರಣ, ಕರಿನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಬಹಳ ಬೇಗ ಅವರೆಲ್ಲ ಸಾವನಪ್ಪಿದ್ದರು. ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತು ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ನ ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

"೦ಟ ೩೧ಡಿ೧ಟಚಿ೩೧ ಚಿಣ ಚಿಟಟ ಣ೩೫ ೩೫೫ಟಚಿ೩೧ ಣ೦ ೩೧ಣಚಿಟಟಿಜ ಡಿ ಜ೩ಜಿಣ, ತಿ೩ಜಿ ಣ೩ಜ ಜಡಿ೩ಜಜಣ ೩ಚಿಟಣ೩ಡಿ೧ಥಿ ಡಿ ಣ೩ಜ ಛಿಟ೩ಚಿಣಜ ತಿಚಿ ಟಚಿಡಿಟ೩ಜಿಣಟಥಿ ಚಿಜಜ ಛಿ ಣ೩೧ಜ,೩ಜ ಜಿಡಜ ಣ೦,೧ಡಿಣಜ ಣ೩ಜ,ಣ೩ಜಜಿ೧ಡ ಡಿ ಣ೩ಜ ತ೩ಣ೩"

ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್ಕ್ಸ್‌ನು; ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುಗಳು ಈ ಕರಿ ನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರೂಮ್ಲೆ, ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಫ್ರೇಸರ್, ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಸ್ಯಾಮ್ಸನ್, ಕಮಾಂಡರ್ ಬ್ರೆಡ್‌ವೈಟ್, ಬ್ರಿಗೇಡಿಯರ್ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾಥೂಸ್ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಇನ್ನೂ ಹಲವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುವುದೋ, ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಚಿತ್ರವಧೆ ಮಾಡಿಸುವುದೋ, ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತ ಕಥನ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ 'ವಂಶರತ್ನಾಕರ'ದಲ್ಲಿಯೂ (ಪುಟ ೧೫೫-೧೬೨)ಸಿ.ಹಯವದ'ನ ರಾಯರ ಮೈಸೂರು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೂಪಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೇವಚಂದ್ರನು; ಒಂದನೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ೧೮ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಶಕ ೧೬೫೩ರಲ್ಲಿ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ಆತ ಅಪುತ್ರಕನಾದ್ದರಿಂದ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿಯ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಚಾಮರಾಜನೆಂಬಂಗೆ ಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ನಡೆಸುವಾಗ ದಳವಾಯಿಗಳೊಳ್ ವಿರುದ್ಧಮಾಗಿ ಆತನಂ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಹೋದ ಎಂದು ತನ್ನ ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.(ಉದೃತ ಪುಟ ೧೪೩ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ. ಸುರೇಶ ಕೆ ಸಿ. ಕ.ವಿ.ವಿ. ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಗ್ರಂಥ)

ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ(೧೭೭೦-೧೭೭೬) ಹೈದರ್ ಅಲಿಖಾನ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗುತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಯ ಮರಾರಿರಾವ್ ಘೋರ್ಪಡೆ ಎಂಬ ಸರದಾರನು ಹೈದರ್‌ನ ಕೈಸೆರೆಯಾದನು. ಅವನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಿದ ಹೈದರ್ ಸರದಾರನನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿರಾಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೈದರ್‌ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರದಾರರ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಹೈದರ್‌ನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪು ೧೭೭೧ರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬ್ಬಾಳ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯನ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಇಂಥ ಸಾವಿನ ಕಹಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಕರಿ ನೀರಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯ ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

ಖಾಸಾ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೭೭೬-೧೭೯೮) ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ದಿನಮಾನಗಳು. ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯದಿಂದ ಹಿಂದುರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಪುಣೆಯ ಮರಾಠಿ ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿಗಳ ನಡುವಣ ಮರಾಠಿ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ದೇಸಾಯಿ ಕಾಳಾಪಂಡಿತನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ನರಗುಂದದ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಹೋಯಿತು. ಆ ಕೋಟೆಯನ್ನು; ಅಂಥ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ಮರಾಠರನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಸುಲಭವೆಂದು ಬಗೆದು, ಗಡಿ ತಂಟೆಯ ನೆಪ ತೆಗೆದು ನರಗುಂದದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ದೇಸಾಯಿ

ಕಾಳಾಪಂಡಿತನು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನಾದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿಬಂತು. ಅವನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ವಂಚನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ ರಾಜ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು, ಪಹರೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಹಾಕಿ ಬಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಳಾಪಂಡಿತನು ಸು.೧೭೮೫ರ ವೇಳೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನವೆದು ಸತ್ತನು. ಮುಂದೆ ನರಗುಂದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಆಪ್ತನಾದ. ಒಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೈಸೇರಿತು. (ಊಔಒ.ಗಿಖು-ಖ, ೮.೬೮೬-೯೧೨ ಗಿಖು-ಖಖ ೮-೨೮೪-೮೭).

ಖಾಸ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪುಣೆಯ ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮುನ್ನೆಡೆದ ಟಿಪ್ಪು ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ರಾಯದುರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಬಂದು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳದ ಇಬ್ಬರು ಸರದಾರರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಟಿಪ್ಪು ವಂಚನೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಮೊದಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿ ಬಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನವೆದು ಸಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಘಟನೆ ೧೭೮೭ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂಬ ವಿವರಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. (ಊಔಒ ಗಿಖು-ಖಖಖ ೮-೭೧೬-೧೭. ಷುಇ ಗಿಖು-ಖಖ ೩೦೯-೧೦).

ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು "ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ 'ಜಾಫರ್‌ಬಾದ್' ಎಂದು ಪ್ರತಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಹೆಸರು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ೧೮೬೪ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಮದ್ದನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಗಳ, ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳ ಸಾವಿನ ಕಣಜವಾಗಿದ್ದ ಕಬ್ಬಾಳು ದುರ್ಗ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ಕೋಟೇಶ್ವರ ಕಟ್ಟೆ' ಎಂದೂ, ಕೋಟೆಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹಾಸುಗಳ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರ 'ಗೊಲ್ಲನ ಬಾಗಿಲು' ತೊಟ್ಟಿಲು ಆಕಾರದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ 'ತೊಟ್ಟಿಕಲ್ಲು', ದುರ್ಗದ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ನಡುವೆ ಭಾರಿಯಾದೊಂದು 'ರಾಗಿಯ ಕಣಜ' ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯಲ್ಲಿ 'ಹೆಣ ತಳ್ಳುವ ಮೂಲೆ' ಇವೆಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಾಸ್ತು ವಿಶೇಷಣಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಅರಮನೆಯೊಂದರ ಅವಶೇಷಗಳಿವೆ. ಈ ಅವಶೇಷಗಳ ಈಶಾನ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರೋವರ, ಆಗ್ನೇಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಡಾದ ಕಬ್ಬಾಳಮ್ಮನ ಶಿಲ್ಪದ ಹಾಸುಗಲ್ಲು, ಅರಮನೆಯ ಅವಶೇಷಗಳ ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ 'ಮದ್ದಿನ ಮನೆ' ಇದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಬ್ಬಾಳುದುರ್ಗವು ನಿಂತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ- ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದ ಹಳೆಯ ಪುಟಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೨. ಬೈರೇಗೌಡ ಎಂ. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ.ತಾ.ಸಿ (ಸಂ)- ಅರ್ಕಾವತಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೬೭ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ೧೯೯೯

೩. ಮುನಿರಾಜಪ್ಪ- ಮಾಗಡಿ ಸೀಮೆ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪಾಳ್ಯ, ೨೦೦೫.

೪. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟಿ.ವಿ- ಕನಕಪುರ ಎಂಬ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಪುಸ್ತಕಶಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೭.

೫. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ, ಎಂ.ವಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ (ಸಂ)- ಹುಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಯಿಸರ ಲೇಖನಗಳು, ಹುಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣ ಸಮಿತಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ೧೯೭೬.

೬. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ (ಸಂ)- ಹರತಿ ಸಿರಿ, ಹೆಚ್.ವಿ. ವೀರನಾಯಕ ನೆನಪಿನ ಸಂಪುಟ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ, ಹರ್ತಿಕೋಟೆ, ೧೯೮೭.

೭. ಮುನಿರಾಜಪ್ಪ- ಹರಿಣಾಟವಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪಾಳ್ಯ, ೨೦೧೦.

೮. ಮುನಿರಾಜಪ್ಪ- ಮಾಗಡಿ ಸೀಮೆ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪಾಳ್ಯ, ೨೦೦೫.

೯. ಶರ್ಮ ತಿ.ತಾ.(ಸಂ)- ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೦.